

A kubai nép zászlaja sohasem hajlik meg az ellenség előtt

Beszélgetés két kubai professzorral

Mikor küldöttük el Kubából Európát körutazó Luis Estévez Mackenn és Justo Nicola Romera professzor, akkor odahaza náluk 27 fok meleg volt. Mikor pedig megérkeztek Moszkvába, mínusz 28 fokot mutatott a hőmérő. A hideg azóta is kíséri őket útjukon. Jártak Lengyelországban, Romániában, Bulgáriában, most

jában hazaviszünk a szocialista tábor országaiból. Mindkét kubai professzor matematikus, illetve logika-matematika szakos, s így a beszélgetés témája hamarosan dr. Kalmár László professzor munkájára terelődik. Hírből mindketten jól ismerik a Kossuth-díjas szegedi professzort, akinek Moszkvából hoztak üzenetet Markov

nak és gazdagnak ígérkezik, azt Justo Nicola Romera professzor elárulta azzal, hogy a szakoktatás mellett különös gondot fordított a szegedi egyetemeken folyó marxista-leninista ideológiai képzés iránt is. Mint mondotta: — A speciális szakismeret csak az ideológiai ismeretekkel együtt lehet teljes és egész.

Kötelező tantárgy a marxizmus—leninizmus

Elmondotta, hogy a kubai egyetemeken minden szakon kötelező tantárgyként szerepel a dialektikus és történelmi materializmus, és a politikai gazdaságtan tanítása. S természetesen, hogy akik a forradalom mellett állnak, azok az alapoktól a felső fokig el sajátítják a marxista-leninista ideológiát. Beszélte az ipari körzetekben folyó ideológiai alapismeretek tanításáról, a tanulókról, amelyeknek munkájában minden dolgozó részt vehet, majd hangsúlyozta a forradalmi bizottságok szerepét a politikai oktatásban.

S amit az interjúban ilyenkor iznek és színek szeretne az újságíró, az interjúvétel személyes szerepének egy-két villanását arról szintén nem esett most szó. Kubai vendégeink ugyanis kijelentették, hogy önmagukról nem szeretnek beszélni.

Kuba szabad ország Amerikában

S ilyen tartózkodás után mit lehet csinálni? Csakis a tolmács segíthet, aki napok óta nemcsak a hivatalos beszélgetéseket fordítja le spanyolról vagy angolról magyarra, és fordítva, hanem a baráti megnyilatkozásokat is, amelyből egy-két szót elárult. Tőle tudtam meg, hogy Justo Nicola Romera részt vett a forradalmat előkészítő mozgalomban és ezért annak idején száműzték, börtönbe zárták. S a lánya, aki Havannában építész-mérnöknek tanul, ugyanolyan milicista fegyverrel a kezében, mint professzorai és egyetemi hallgatói társai.

Bücsűzöl két jelvényt adott barátsága jeléül. Az egyiket az a felírás olvasható: „Kuba szabad ország Amerikában”. A másikhoz kommentárként hozzáfűzte: — Ime, a kubai nép zászlaja, amely meghajlott és meghajlik a mártírok előtt, az ellenség előtt azonban soha!

Lódi Ferenc

Cél: a gazdaságos tüzelés

Megvizsgálják a központi fűtéses házak kazánjait és a forgalomban levő kályhatípusokat

A Belkereskedelmi Minisztérium tüzelőanyag igazgatósága az országos energiaszabályozási hatóság irányításával a közelmúltban energiatüzelési csoportot alakított. Az új szerv munkájáról az illetékesek tájékoztattak az MTI-t.

Mint elmondták, a kereskedelem évente átlagosan 7 millió tonna tüzelőanyagot hoz forgalomba. A számítások szerint ez a nagy mennyiségű szén, fa bőségesen fedezi is az igényeket. A gyakorlat azonban azt bizonyítja, hogy

a 40 000 közületi és a több millió magánvárosi fűtési idény végén rendszerint tüzelőanyaghiánnyal küszködik.

Ennek az oka, hogy sok helyen nem ismerik a gazdaságos fűtés módszerét. Fellelkesen sok szén és fa fűtenek el.

A pazarlás évente csak

Emlékszem azokra az évekre, amikor sokan nem valami véleményvel voltak az újításokról. „Kinéznek valamit a külföldi folyóiratokból, s beadják újításnak” — mondták ezek a jó emberek. Szó ami szó, az ötleteink gyakori megrendezése valóban többet használt a statisztikának, mint a népgazdaságnak, mégis ekkor született meg ez a mozgalom, melyet ma már senki sem fitymálhat le. Az 1958-ban napvilágot látott kormányrendelet, s annak végrehajtási utasítása megteremtette a teljes kibontakozás lehetőségét, és meghatározta az újítómozgalom helyét a termelés kapcsolataiban többi mozgalom között.

A népgazdaság fejlődésének egyik fontos társadalmi alapja, a munkaverseny mellett az újítómozgalom. Arra való, hogy utat nyisson azok előtt, akik hivatali kötelességükön túl is képesek szellemi képességeiket a tehnikai szolgálatába állítani. Sok kitűnő újító dolgozik az üzemekben, pedig a feltételek szigorúak. A közelmúltban rendezett harmadik újító-kongresszus már csaknem nyolcszáz bronz-, több mint háromszáz ezüst- és kétszáznyolcvan aranyéremmel kitüntett újítót adhatott számot. S lehetnének még többek is!

Az újítások száma és tartalmuk értéke szorosan összefügg azzal, hogy miként foglalkoznak velük. Ahol a rendelethez félreértelmezik, vagy esetleg nem tartják be, ahol visszautasítják a hasznos újításokat is, ahol felesleges társulásokra kényszerítik az újítókat, ahol halogatták a kiértékelést, ott előbb-utóbb elcsorog a mozgalom. Sok problémát okoz a kalkuláció kérdése. Néhány nem szívesen mutatja ki az újítások hasznát, mert anélkül látszólag jobb tartalmú képeket a termelés számára. Inkább „eszméileg” díjaznak, holott alig fordul elő olyan termelési újítás, mely ne volna pontosan kiszámítható. Az elő- és utókalkuláció elhanyagolása a tervgazdálkodás kijátszása mellett önzás is: nem beszélve arról, hogy elveszi az újító munkaközpontját. Számítatlan vitát okoz a munkaköri kötelezettség fogalmának félreértése is. Nemrég egy szegedi üzem igazgatói irodájában voltam túlfutva annak a beszerzésnek, amelyben kegyesek munkaköri kötelezettséget írtak meg egy újítást, pedig nyilvánvalóan feldúlta annak kereteit. Rendszerint a műszaki beosztású dolgozók látják kárát az ilyen elfogultságnak.

Bár az újításokért kifizetett díjak összege évről évre emelkedik, az újítások értékeinek növekedésével nem tart lépést. Egyszerűs-

ban: az újítási díjjal túlságosan takarékoskodnak a vállalatok. A népgazdasági eredmény tíz százaléka fizethető ki a rendelet alapján, a becsések szerint azonban országosan alig három-négy százalék kerül kifizetésre. Körülbelül a közepesre volna egészséges. Ez a megállapítás nem azt jelenti, hogy máol kezdve minden újítás értékének az öt százalékát gondolkodás nélkül kell fizetni, függetlenül létrejöttének körülményeitől. Csupán a nagyobb megbecsülés szükségességére hívja fel a figyelmet! Az újítás és az érte járó honorárium nem »kapitalista eszkevény«, mely a szocialista elosztással összeférhetetlen, s előbb-utóbb kihal, hanem az anyagi érdekesség elvén épülő társadalmi bázis.

Nincsen abban semmi szegényleni való, hogy szükség van a dolgozók alkotó energiájára! Annál is inkább érdemes erről beszélni, mert még sok gazdasági, műszaki vezető ma is azt hiszi, hogy vállalatának, üzemének fejlődése egyedül a beruházásra, felújításra kapott pénzüsszegek nagyságától függ. Pedig ez nem igaz. Legtöbb esetben jelenleg készülnék az 1962-es intézkedési terveket, melyek között közöttük magukba foglalják a műszaki fejlesztési és az újítási feladatterveket is. Vajon megfogadják-e mindenütt, hogy a kettő mennyire összefügg? Hogy a kettő mennyire kiegészíti egymást! Kétségtelen, hogy jó dolog a beruházás, házhozak a különféle bankhitelek, de ezekből csak a nagyobb volumenű célok valósulhatnak meg. Pedig számtalan megoldásra váró kisebb feladat is van egy-egy üzemben. Szinte kitaláljuk magukat az újítók számára.

Ez a felkínálás az újítási feladatterv. Összehasonlításképpen elmondhatjuk, hogy az újítómozgalom sorsát, ha helyesen határozzák meg azokat a műszaki, munkaszervezési és egyéb feladatokat, melyek újítással megoldhatók, tehát sem túlságosan magas, sem túlságosan alacsony követelményeket nem támasztanak, akkor az újítások száma növekedni fog. De ehhez még kell valami, mégpedig az, hogy a feladatterv ösztönözze szerepe kiterjedjen a díjazás mértékére is. Az első lépések után pedig következnek a többi: az újítások gondos kezelése, gyors és igazságos elbírálása, nem utolsósorban pedig a gyakorlati megvalósítás.

Eddig nem kevesebb, mint nyolcvanezer látogató látta a híres festményeket.

Sok ezren keresik fel a drezdai képtár anyagának kiállítását

A budapesti Szépművészeti Múzeumban a drezdai képtár anyaga egy részének kiállítása iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. Vidékre külön autóbusszokkal érkeztek az érdeklődők a képtár megtekintésére. Üzemekből is csoportosan keresik fel a kiállítást.

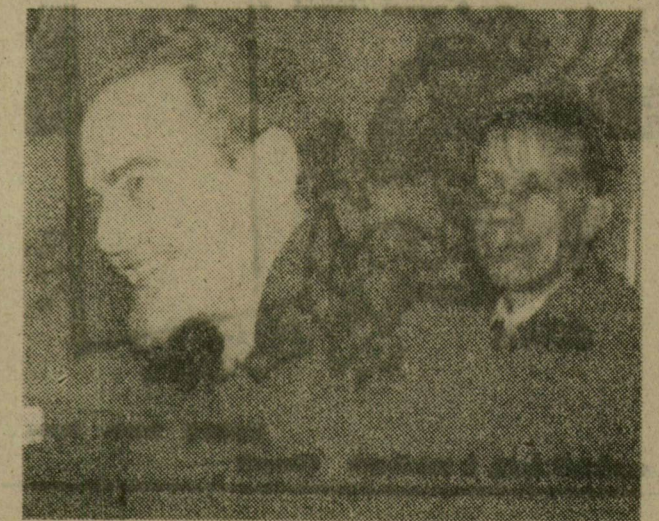
Eddig nem kevesebb, mint nyolcvanezer látogató látta a híres festményeket.

Azokat a szegedi

üzemeket, ahol eddig is sokat törődtek az újítómozgalommal, remélhetőleg nem kell feltélni ezentúl sem. Az autójavító, a kenderfontgyár, a vízügyi igazgatóság — hogy csak néhányat említsék — újító bizonyára kitesznek magukért 1962-ben is. Hogy a műszaki fejlesztést milyen nagy mértékben segíthetik elő a jó újítások, elég példának felhozni a ruhagyárt, vagy az újszegedi lenszervé esetét, ahol lavaly is több korszerű, új gép üzembekezelésére eredményeztek.

Ha valamikor, akkor most minden lehetőség nyitva áll az újítómozgalom eddig is sem tapasztalt fejlődése előtt. Nincs egyetlen olyan üzem sem, ahol ne lenne probléma a termelési hatékonysággal való növelése. Az öt éves terv második évében mindenütt olyan nagy feladatokat kell elvégezni, melyeket csak a rendelkezésre álló valamennyi erőforrás összpontosításával lehetett volna megoldani. Ahol az újítómozgalomban rejlő társadalmi erőt kihagyják a számításból, súlyos hibát vétnek.

Fehér Kálmán

Szeged két kubai vendége: Justo Nicola Romera (baloldalt) és Luis Estévez Mackenn.

pedig hozzánk érkeztek, hogy tizegynéhány napos magyarországi tartózkodás után tovább utazzanak a Német Demokratikus Köztársaságba, majd onnan a szomszédos Csehszlovákiába.

Üzenet Moszkvából Szegedre

— A hosszú úton úgy tűnik — mondotta mosolyogva Justo Nicola Romera professzor —, hogy mire hazatérünk, Kubában felépült a szocializmus. Igaz, viszont, hogy mi azért vagyunk tanulmányi úton, hogy segítsük és sietessük ezt azzal, amit gazdag tapasztalatok formá-

és Janovszkaja professzoroktól. Mi tagadás, Szegedről »csak« ennyit visznek majd haza magukkal: egy jó hírű tudományos intézet legújabb eredményeit, amelyet a vendéglátók szívesen csomagolnak vendégeik útipoggyászába.

— Barátságunkat viszont íthagyjuk érte cserébe — szövezt közbe a hallgatag Estévez professzor. — Ez a barátság ápolja majd egyetemünk, professzoraink és diákjaink kapcsolatát, amelyet itteni látogatásunkkal szeretnénk megteremtetni.

S hogy e kapcsolatok megteremtése mennyire komoly-

TISZAI VIKTÓR

Képek a szegedi munkámozgalomból

Sztrájkok a századfordulón és a Munkaadók Szövetsége

A századforduló nemcsak Szegeden, de az ország minden részében is az első nagy sztrájkok ideje. Ekkor szervezkedik a nyomdász-, szűrtőipari munkásság, ezt követően pedig a cipész-, asztalos- és szabómunkások lépnek porondra, szerveznek bérmozgalmakat s megelevenednek nálunk ilyen volt a Pille-mulatóban) a sztrájkantányak. Nem is csoda, hiszen 1903-ban Szegeden még 11 óras a munkaidő a sütőszekciónél, napi 15 óras »ketetben«, a díjazás pedig 1 korona 40 fillér (vasárnap 2 korona), karácsonykor, húsvétkor s pünkösdkor jár 24 óras pihenő. Erthető, hogy a munkások az összes szakmákra kiterjedő, általános sztrájkokat kíséreltek meg, de a zsenge szervezettek csak néhány napig bírták a lélegzetet s az első nagyobb megmozdulások kudarcra végződtek. Ehhez járult az a körülmény is, hogy országszerte, így nálunk is, megalakult a Munkaadók Szövetsége, amit a munkások röviden úgy hívtak: a »Kutyaszövetség«.

Honnán ered ez az elnevezés, nem nehéz nyitni a juttatni. A nagy hal fölhalja az aprókat, a nagy kutya elszorítja a kisebbek elől... A nagy kutyák is marakodnak egymás közt, de összefognak s csaholnak, ha valaki a táplálékot el akarja venni tőlük. Gyermekkortomból emlékszem egy rajzra — valamelyik munkáshaptárban láttam — mely egy kővér bulldogot ábrázolt, esontókkal megrakott tal előtt, körülötte éhes, sovány kutyuskákkal. Az aláírás ez volt:

— Félre az útból! Ha csak nézitek, hogyan eszem a

csontokat, az evolúció, de ha lázongtok, hogy elvegyétek tőlem, az már: *revolúció!* Nyilvánvalóan ez volt a kutyaszövetség ideológiája! Az pedig természetes, hogy amikor a gyárak igazgatóságai, végtelen fukarságukkal, kihasználásával sztrájkba kergették a munkásokat, beleszólt a *rendőrség* is, pártfogásba véve az urakat a munkásokkal szemben. Így sikerült szétzúzni Szegeden a nyomdások első helyi csoportját is.

A kutyaszövetség módszereit közé tartozott az is, hogy tömegsztrájkok alkalmával, ezt ürügyül használva, a főnökök megkísérelték az *araszabályok megsemmisítését* s mikor ezt a merényletet a munkások visszautasították, egyszerűen kizárták őket gyáraikból, üzemekből.

1909 januárjában a kolozsvári szervezett munkásság egynapos, forró politikai tömegsztrájkot rendezett s a kutyaszövetség uszítására azonban megindult a harc a nyomdafőnökök részéről a munkások ellen. Munkaerő hiányában Szegedről szereztek be mintegy 10–12 sztrájtörő, »elzúllott nyomdászt«. Csakhamar be kellett látniuk, hogy ezekkel nem tudnak boldogulni, mert az általuk előállított lapok s más nyomdatérmekek kritikán állni minőségük. Nem sikerült az uszítás Szegeden olyan szakmáknál, melyeknek tagjai szilárdan állottak ellen a munkálatok támadásának. De akadtak olyan mesterek is, akik előre vonakodtak a kizárásoktól — hiába főzte őket Szűcs József szegedi alkapi-tány — tudva azt, hogy dolgozók túlnyomó része szervezett munkás.